

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 6 augustus 2009

MEDITATIE

Alles ter ere Gods

Paulus heeft in het laatste gedeelte van 1 Korinthe 10 gewezen op de grenzen van vrijheid en gebondenheid: 'Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn geoorloofd, maar alle dingen stichten niet' (vs. 23).

Waarom zal ik met mijn gebruik van vrijheid er de oorzaak van zijn dat een andere consciëntie mijn doen veroordeelt of lastert? De conclusie en tevens de doelstelling staat heel duidelijk in vs. 31: 'Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods'. Dit vers staat in het verband van de kwestie van het aan de afgoden gewijde offervlees en de vraag of daarvan nu gegeten kon worden of niet. Die zaak loopt uit op het grondbeginsel: Gods eer! Er was sprake van eten en daarom wordt dat eerst genoemd. Het drinken sluit zich daarbij aan. Het najagen van Gods eer dient derhalve al te geschieden in het hele gewone in de alledaagse dingen. En daarna wordt het zo algemeen mogelijk, want het is een grond-

Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods.

1 Korinthe 10:31

beginsel dat het hele leven van Gods kinderen moet beheersen: in alles God zoeken te verheerlijken. De discussie over het offervlees is dus uitgelopen op het principe van de ere Gods. Dat is het einde. Dat was ook het begin. Immers, de Heere heeft de mens op deze aarde geschapen, opdat Hij gediend en geëerd zou worden. Als er ergens vrijheid was om dat te doen, was dat in het Paradijs. Daar was geen dwang. Alleen maar vrijwilligheid. God wilde uit liefde gediend worden. Maar nu zijn we door onze diepe val in Adam van koning tot slaaf geworden. We hebben onze vrijheid verspeeld. De zonde deed haar intrede en we vielen in de boeien van de hel. En het ergste

is dat we denken van nature vrij te zijn, terwijl we machteloos verloren liggen in de banden van de dood. Door ons hoogmoedig bestaan kunnen we alleen nog maar onszelf de eer geven. Wat is het dan toch noodzakelijk dat door wederbarende genade Gods eer weer zal gaan klimmen uit het stof. Wat een genadewonder, dat Hij daar nu Zelf zorg voor zal dragen. Hij maakt plaats voor Zijn eigen werk. En dat doet Hij door een zondig mensenkind te ontdekken aan zijn ellendig, gebonden bestaan. Door hem te laten zien dat hij een rover is van Gods eer.

Zo zal alle eer aan de Heere moeten worden gegeven, want niemand is aan Hem gelijk: 'Ik ben de HEERE, dat is Mijn Naam; en Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, noch Mijn lof den gesneden beelden' (Jesaja 42:18). Dat zullen al degenen die zichzelf hebben leren kennen en Zijn Naam hebben leren hoogachten, toestemmen: 'Wie zou U niet vrezen, Heere, en Uw Naam niet verheerlijken?' (Openbaring 15:4). De apostelen stellen het in hun brieven steeds weer op de voorgrond: Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid! En hoe moet dat nu verwezenlijkt worden? De tekst heeft het over uitwendige zaken: eten en drinken. Daar zou op zich al wel het een en ander over te zeggen zijn, afgezien van datgene wat het verband van de tekst daarover opmerkt. De meeste mensen eten en drinken zonder ook maar een ogenblik aan God te denken. Ze verslinden de spijs en drank als beesten. De meesten erkennen God niet als de Gever van al dat goede der aarde. We zijn geneigd meer eer te geven aan de spijs en de drank zelf in plaats van aan Hem Die de zoetigheden erin gelegd heeft. Door gulzigheid en overdaad kunnen we ons lichaam onbekwaam maken voor een ijverige dienst aan God. Daarom schrijft Paulus in zijn brief aan de Romeinen: 'Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande,

Inhoud

- 1 Meditatie: Alles ter ere Gods
- 2 Bijbelstudie: een vrouw voor Izak (4)
- 4 Gezette hoogtijden: Tisja be'aw - een rouwdag
- 5 Uit het leven van ds. Fraanje (7)
- 6 Boekbespreking: Meester Van Dam vertelt verder...
- 7 Van de Vluchtheuvel (4)
- 8 Boekennieuws
- 8 Kerknieuws
- 8 Berichten
- 9 Kerkdiensten

87e jaargang

Nr. 44

welke is uw redelijke godsdienst' (Romeinen 12:1).

Maar als het dan zo al gesteld is met ons eten en drinken, hoe is het dan veelal niet erger gesteld wanneer we wat anders doen? Wat moeten dan ook Gods kinderen niet beschaamd het hoofd buigen. Alles is zo dikwijls koud en leeg van God: ons huishouden, ons beroep, onze woorden, onze werken, ons huwelijk, ons waken, ons slapen, noemt u maar op. Hoe komt het toch wanneer we uitwendig zo weinig de ere Gods op het oog hebben en maar voortleven alsof er nooit iets in ons leven gebeurd is? Wel, dat heeft alles te maken met het inwendige leven. De uiterlijke verheerlijking van God veronderstelt immers de inwendige. Als het van binnen niet goed zit, hoe zal het dan toch naar buiten toe goed kunnen zijn? Zeker, voor de mensen kunnen we dan nog wel aardig voor de dag komen. De Heere echter ziet het hart aan.

God eren is niet minder dan Hem in alles, met geest en lichaam, inwendig en uitwendig, te erkennen, lief te hebben, te roemen en te prijzen. In Hem alleen moet al onze lust en al ons vermaak zijn: 'Wien heb ik nevens U omhoog? Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog, op aarde nevens U toch lusten?' Dat we dan toch meer mochten staan naar die oefeningen des geloofs, waarin alleen God de eer krijgt. Dat meer gevonden mocht worden dat hongeren en dorsten naar

het leven in gemeenschap met Hem, want die gaat al het kunnen en weten en alle menselijke wijsheid te boven. Ze geeft de ware rust. Een vrede die alle verstand te boven gaat, een onuitsprekelijke liefde en een vrijheid door de verbondenheid aan God en de gebondenheid aan Gods Wet. Uit liefde tot al Zijn heerlijke deugden en volmaaktheden.

Alles ter ere Gods! Het zal nooit kunnen zonder Hem Die de eer van Zijn Vader op het allervolmaaktst op het oog gehad heeft. De Zoon van God heeft die eer al bedoeld in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid: 'Zie, Ik kom, o God, om Uw wil en welbehagen te doen. Ik zal Mij met Mijn hart Borg stellen voor

dat doemwaardige volk!' En Hij is gekomen vanuit de eeuwigheid in de tijd. Hij werd onteerd en ont kroond, opdat verloren zondaren getrokken werden uit modderig slijk. Hij heeft Zich vernederd tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met lichaam en ziel, aan het hout des kruises, toen Hij riep met luider stem: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?', opdat diep gevallen mensenkinderen tot God zouden genomen en nimmermeer van Hem verlaten worden! En dat alles ter ere Gods! Onbegrijpelijk wonder van genade!

Dirksland,

ds. J. Schipper

BIJBELSTUDIE

3

Een vrouw voor Izak

Genesis 24

Verwondering en aanbidding

Wat had de Heere de weg van Abrahams knecht wonderlijk voorspoedig gemaakt. Nadat die jonge vrouw de kamelen te drinken had gegeven, bood hij haar gouden sieraden als geschenk aan.

Daarna vroeg hij haar wie zij was en of er wellicht de mogelijkheid bestond om in het huis van haar vader te overnachten. De jonge vrouw vertelde hem toen, dat zij een dochter was van Bethuël, de zoon van Nahor en Milka en dat er stro aanwezig was

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:
ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1,
2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:
Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de drukker te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

voor de kamelen om op te liggen en dat er voedsel was om te gebruiken (vers 22-25).

Toen zag Eliëzer pas goed, hoe wonderlijk de Heere zijn gebed had verhoord en hem de juiste weg had gewezen. 'Toen neigde die man zijn hoofd en aanbad de HEERE; en hij zeide: Geloofd zij de HEERE, de God van mijn heer Abraham, Die Zijn weldadigheid en waarheid niet nagelaten heeft van mijn heer; aangaande mij, de HEERE heeft mij op deze weg geleid, ten huize van mijns heren broederen.' (vers 26 en 27).

Abrahams knecht mocht dus met alles in de Heere eindigen. Het opmerken van Gods leiding, geeft in het geestelijke leven verwondering en aanbidding. Daarna overhandigde Eliëzer gouden en zilveren geschenken en kostbare klederen aan Rebekka en ook aan haar moeder en broeder.

Door de Heere ingewonnen

Toen ging alles heel snel. Eliëzer werd al spoedig gehaald door Laban, de broer van Rebekka, de jonge vrouw. Hun beide namen worden hier voor het eerst in vers 29 genoemd. Zo kwam Eliëzer in het huis van Bethuël. Uitvoerig wordt hier weergegeven hoe hij daar alles vertelde (vers 34-49). Vooral hoe de Heere Zelf hem wonderlijk geweest had op Rebekka. 'Toen antwoordde Laban en Bethuël, en zeiden: Van de HEERE is deze zaak voorgekomen; wij kunnen kwaad noch goed tot u spreken. Zie, Rebekka is voor uw aangezicht; neem haar en trek heen; zij zij de vrouw van de zoon uws heren, gelijk de HEERE gesproken heeft'. (vers 50 en 51).

Na deze woorden aanbad Eliëzer de Heere opnieuw voor Zijn wonderlijke goedheid. Daarna overhandigde Abrahams knecht gouden en zilveren geschenken en kostbare klederen aan de bruid en ook aan haar moeder en broeder. Aan Rebekka werd niet gevraagd of zij bezwaar tegen een huwelijk met Izak had. In die tijd berustte de beslissing over het huwelijk bij de familie.

Eliëzer wilde de volgende dag al weer vertrekken. Rebekka's familie drong erop aan, dat zij nog een dag of tien bij hen zouden blijven, maar Rebekka wilde terstond meegaan. Als de God van Abraham haar zo wonderlijk had aangewezen, dan was zij bereid direct mee te gaan. Ze zei dan ook, nadat het haar gevraagd was: 'Ik zal trekken' (vers 58).

Het was voor Rebekka een ingrijpen-

de beslissing. Alles wilde zij verlaten. Ze ging mee, de lange reis naar Kanaän. Haar familie liet haar gaan en zegende haar: 'O, onze zuster, word gij tot duizenden miljoenen, en uw zaad bezitte de poort zijner haters' (vers 60). Uit alles blijkt hoe de Heere Zelf, Die alle dingen tot hiertoe had geleid, Rebekka krachtig heeft ingewonnen om Eliëzer te volgen.

De ontmoeting met Izak

Aangekomen in Kanaän, heeft Rebekka Izak ontmoet. Izak wordt ons in de Schrift getekend als een man des gebeds. Hij was in het veld om te bidden. Blijkbaar zocht hij vaak de eenzaamheid op. Doen wij dat ook? Kennen we het verborgen leven met de Heere? Izak kende dat leven. Toen Rebekka hem zag 'viel zij van de kemel af' (vers 64). Zij steeg snel van de kameel af uit respect voor Izak. Toen Abrahams knecht haar vertelde,

Bekering is niet anders dan breken met uw oude leven, alles verlaten, om Hem te volgen.

dat die man inderdaad Izak was, sluerde zij zich, want de bruidegom mocht het aangezicht van de bruid niet zien vóór het huwelijk gesloten was.

We lezen aan het slot van dit lange hoofdstuk hoe Izak en Rebekka tot een huwelijk kwamen. Abraham wordt hier verder niet genoemd, maar hij zal zich erover hebben verblijd. 'Alzo werd Izak getroost na zijner moeders dood'. Het werd voor Izak en Rebekka een beproeving, omdat het huwelijk de eerste twintig jaar kinderloos bleef. Maar de oude Abraham heeft het ook nog meegeemaakt dat er een tweeling geboren werd, Jakob en Ezau. Zo heeft Abraham aan het eind van zijn leven nog eenmaal gezien hoe de Heere Zijn Woord waarmaakt, dwars door beproevingen heen.

Christus en Zijn bruid

Hebt u deze geschiedenis goed gevolgd? Het gaat hier over een jonge vrouw, die alles verliet en haar leven verbond aan de zoon der belofte. Ze werd er door de Heere voor ingewonnen. Hebt u niet de gedachte dat deze

geschiedenis nog naar iets anders verwijst? Abrahams knecht, Eliëzer, was hier een bruidswerver. Rebekka was hier de bruid. Izak was hier de bruidegom. Wordt Christus in de Schrift ook niet Bruidegom genoemd? Droeg Izak de komende Christus niet in zich mee?

We hoeven er niet aan te twijfelen dat deze geschiedenis uiteindelijk ziet op Christus en Zijn bruid. In deze geschiedenis lag het initiatief bij Abraham. Als we de lijn doortrekken, dan lag het initiatief al in de eeuwigheid bij God de Vader. In Zijn verkiezend welbehagen heeft Hij een bruid verkoren voor Zijn Zoon. En de "bruidswervers" gaan uit om die bruid te zoeken. Dat is de verkondiging van het Evangelie.

De dienaren van het Evangelie gaan uit om een bruid te overreden en in te winnen voor Christus. Zij stallen in de prediking de noodzakelijkheid en de dierbaarheid van de meerdere Izak uit. Zoals de knecht van Abraham laten zij de rijkdom van Christus in de prediking zien. De Heere wil die prediking gebruiken om te bewerken, dat een bruid verliefd zal worden op de grote Izak. Zij doen het opdat het tot een huwelijksverbintenis komen zal tussen Christus en Zijn bruid. Daarbij moet die bruid alles verlaten. Dat is immers de bekering. Bekering is niet anders dan breken met uw oude leven, alles verlaten, om Hem te volgen. Volgen, waarheen Zijn Woord leidt.

Zo gaat het naar Izak. Wat een wonder als die bruid dan Izak mag zien in het Evangelie, Hem mag ontmoeten in die tere ontmoeting des geloofs. Dan horen we die bruid zeggen: 'Alles wat aan Hem is, dat is gans begerlijk'. Dan wordt het een wonder dat een zwarte bruid, want zo leert zij zich kennen, alles mag vinden in die dierbare Bruidegom.

Rebekka viel van haar kemel, dat was een teken van respect voor Izak, een teken van onderwerping. Zo leert de bruid van Christus vragen: 'Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal'. Zo komt het tot die zalige vereniging des geloofs met Christus. Gelukkig wie alles verlaten en verliezen mag, om de grote Izak over te houden. Dat is genoeg voor de tijd en voor de eeuwigheid.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckeveld

Tisja be'aw - een rouwdag



'Op den negende der vierde maand, als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had, toen werd de stad doorgebroken...' (2 Koningen 25:3-4a). De vierde maand heet op de Joodse kalender Aw. Het woord Tisja betekent negen. De rouwdag Tisje Be'aw is de negende dag van de vierde maand. De dag waarop de eerste tempel werd verwoest door Nebukadnezar.

Het is een bijzondere rouwdag voor het Joodse volk. In de tempel woonde de God van Israel in het heilige der heiligen. Daar werden de offers gebracht. Het was een zeer aangrijpende dag toen de Heere doortrok met Zijn oordelen en de tempel werd verwoest. Na de ballingschap mocht de tempel echter weer worden opgebouwd. Ook bij deze tempel werd de Heere gediend. Maar ook dit gebouw werd verwoest. Door de Romeinen in het jaar 70 na Christus.

Flavius Josephus, de Joodse geschiedschrijver, vermeldt dat de verwoesting van de tweede tempel gebeurde op dezelfde dag (de negende van de maand Aw) waarop ook de verwoesting van de eerste tempel plaatsvond ("De Joodse oorlogen", hoofdstuk 26). Opmerkelijk! De negende van de vierde maand is dan ook een zeer aangrijpende datum voor het Joodse volk. Jaarlijks wordt de verwoesting van de beide tempels herdacht in de zomerperiode.

Opmerkelijk is ook dat in latere eeuwen juist op deze datum onmogelijke gebeurtenissen plaatsvonden voor het Joodse volk. Op Tisja be'aw van het jaar 135 na Chr. werd het Joodse leger onder leiding van Bar Kochba vernietigend verslagen. Op dezelfde dag werden in het jaar 1492 de Joden uit Spanje verdreven. Aan deze gebeurtenissen denkt het Joodse volk jaarlijks terug op Tisja be'aw. Dit jaar (2009) viel deze rouwdag op 30 juli. Dit rouwen begint op de voorafgaande dag. Bij het orthodoxe Jodendom mag op deze dag niet worden gestudeerd. Alleen uit de Bijbelboeken Job

en Klaagliederen wordt gelezen. Vroegtijdig wordt in de middag de maaltijd gebruikt, want aan het einde van de middag begint de rouwdag waarop men niet mag eten. Tijdens de gewone perioden van vasten, mag er op bepaalde momenten iets worden gegeten. Maar op deze bijzondere rouwdag mag 24 uur niets worden gebruikt. De laatste maaltijd voordat deze 24 vastenuren aanbreken, wordt in stilte gebruikt. Men zit, als teken van rouw, op de grond of op lage stoelen. Het gebed wordt niet hardop uitgesproken. Ieder bidt voor zichzelf, zoals het in Klaagliederen 3 zou staan: 'Hij zitte eenzaam en zwijge stil' (vers 28).

Als de avond invalt, begint de rouwdag. Zonder sieraden gaat men naar de synagoge. Er brandt in het gebouw maar een enkele lamp. In het schemerdonker wordt teruggedacht aan de donkere dagen van het Joodse volk. Het gebed wordt met een klagende stem uitgesproken. Als de 'voorbijder' het boek Klaagliederen opent, is het bijzonder stil. Het eerste hoofdstuk wordt zacht gelezen. 'Jeruzalem heeft zwaarlijk gezondigd, daarom is zij als een afgezonderde vrouw geworden; allen die haar eerden, achten haar onwaard...', zo klinkt het.

De slotverzen van ieder hoofdstuk worden met een iets luidere stem gelezen. Maar bij het voorlaatste vers van het boek Klaagliederen gebeurt er iets bijzonders. Heel de gemeente valt de voorlezer bij, schreeuwt en klaagt: 'HEERE, bekeer ons tot U, zo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als vanouds'.

Dit is een gebed tot de God van Israël. Dit is ook een schuldbelijdenis in omstandigheden van rouw. Het is een les voor ons. Al het verdriet is er immers vanwege onze zonden? Het is een goede plaats voor het aangezicht van de Heere als we in moeilijke omstandigheden voor Hem mogen buigen in het stof. Dan gaat de beschuldigende vinger niet naar de Heere, maar naar onszelf wijzen. Als in waarheid de schuld beleden mag

worden, zal de Heere Zijn vertroosting niet achterblijven. Dan wordt het waar: 'Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden.' Dan wordt een rouwdag een dag van blijdschap.

Eens liepen Joodse geleerden langs de puinhopen van de verwoeste tempel. Zij waren diepbedroefd. Rabbi Akiva echter niet. De anderen keken daar verbaasd van op. Treurt Akiva niet? 'Nee', zei hij, 'we kunnen aan deze puinhopen zien dat het woord van God waar is. De aangekondigde straf is gekomen. Zo zullen ook de woorden van verlossing vervuld worden. In Gods beloften is het woord ook waar!'

Maar waarover gaan de woorden van verlossing? Sommigen beweren dat de verlossing voor het Joodse volk een feit is als een derde tempel gebouwd wordt. Men verwijst dan onder meer naar Napoleon. Hij kwam op Tisja be'aw langs een synagoge. Hij hoorde gehuil en geklaag en vroeg wat er gaande was. Zijn dienaren vertelden hem dat het Joodse volk die dag rouwde over de verwoeste tempel. Daarop zei Napoleon dat een volk wat zo rouwt ook zal beleven dat de tempel herbouwd zal worden.

Toch zal het zo niet zijn. De grond van hulp en verlossing vinden we niet in een weeklacht over de zonden. De grond van verlossing van de zonden is het borgwerk van Christus. Maimonides, een Joodse geleerde, schreef dat we pas echt weten wie de Messias is, als de derde tempel zal worden gebouwd. Maar zo is het niet. Christus is gekomen. Alleen door Zijn verdienste worden alle tranen afgewist. Begeren we deze Zaligmaker voor onszelf? Begeren wij Hem voor het Joodse volk?

Uit het leven van ds. J. Fraanje



In februari 1949 wordt ds. Fraanje plotseling door een ernstige vorm van suikerziekte getroffen en moet hij in Ermelo in het ziekenhuis "Salem" worden opgenomen. Vanuit de gemeenten wordt er erg met hem meegeleefd. Zo schrijft dr. C. Steenblok in "De Saambinder" van 24 februari 1949: 'Met ontroering vernamen we dat ds. Fraanje verlopen zaterdag plotseling in het ziekenhuis te Ermelo is opgenomen. De Heere zij onze veelbeminde ambtgenoot nabij in deze weg van beproeving.'

Een week later is er nog niet veel verbetering opgetreden: 'Naar wij vernemen, is in de toestand van ds. Fraanje nog niet veel verbetering gekomen. Begin deze week moest de dokter bovendien een aanval van bronchitis constateren, gepaard gaande met hoge koorts. (...) De Heere moge Zijn oude dienstknecht nabij zijn en hem weder van het ziekbed oprichten, opdat hij nog enige tijd zijn arbeid in onze gemeenten zal mogen verrichten.'

Ook vanuit andere kerkverbanden wordt er met de zieke predikant meegeleefd. Zo ontvangt hij in het ziekenhuis bezoek van ds. Joh. van de Poel, predikant van de oud gereformeerde gemeente te Giessendam. Deze schrijft later: 'Toen hij in het ziekenhuis "Salem" lag en ik in Rouveen moest preken, ging ik even bij hem kijken. Wij mochten er direct bij. Ik weet niet wie er het meest verblijd was, toen we elkander ontmoetten. Hij zei: Ik zal u drie dingen vertellen. In de eerste plaats gaat mijn knechtschap de hoek in; in de tweede plaats wordt de mammon voorgoed begraven en in de derde plaats hoop ik met mijn kindschap naar huis te gaan.' Nadat hij eind maart uit het ziekenhuis is ontslagen, schrijft hij aan ds. C. Hegeman in het Amerikaanse Paterson dat de Heere in het ziekenhuis geen land van uiterste duisternis is geweest. 'Ik ben met de Heere naar het ziekenhuis gegaan, uit Psalm 31:19. In het ziekenhuis gekomen, was ik erg vermoeid, ben vijf weken

daar geweest, bij ogenblikken in zware strijd. Maar aan de andere zijde, de gordijnen zijn vijf weken zo wijd open geweest, dat ik heden u dat nog niet allemaal kan schrijven. Maar ik moet God bewonderen. Hij is zo groot en ik ben zo klein. Ik kan Hem niet omvatten, maar Hij omvat mij; ik ben door God in God verzonken, niet verdronken.'

In de zomer van 1949 kan ds. Fraanje nog een enkele keer een leesdienst bijwonen. Groot is dan het verlangen om zijn gemeente nog een keer toe te spreken. Dat gebeurt enkele weken voor zijn dood. Tijdens de slotzang komt hij de kerkzaal binnen en neemt hij plaats achter de lezenaar. In zijn toespraak vraagt hij de gemeente vergeving voor zijn fouten en tekorten. Hij kan echter ook zeggen dat de Heere hem alles vergeven heeft. Aan het einde van zijn toespraak vraagt hij de gemeente te zingen Psalm 119:88:

*Gun leven aan mijn ziel, dan looft
mijn mond
Uw trouwe hulp; stier mij in rechte
sporen;
Gelijk een schaap heb ik gedwaald
in 't rond,
Dat, onbedacht, zijn herder heeft
verloren.
Ai, zoek Uw knecht, schoon hij Uw
wetten schond;
Want hij volhardt naar Uw geboôn
te horen.*

Op 3 september 1949 mag ds. Fraanje zijn reisstaf neerleggen en ingaan in de vreugde zijns Heeren. Vier dagen later wordt hij onder grote belangstelling begraven. De rouwdienst wordt geleid door ds. A. van Stuijvenberg. Deze wijst onder meer op het grote geluk dat de overledene te beurt is gevallen. 'Er is een grote in Israël gevallen, een pilaar is uit Gods huis weggenomen. Veertig jaar heeft hij met veel lust en opgewektheid mogen arbeiden in het Sion Gods, hier in ons vaderland. Maar nu moeten wij hem hier missen. Doch hoe groot is het voorrecht dat, wat ons ook ontvalt, die grote Hogepriester Jezus Christus

aan de rechterhand des Vaders blijft, om altijd voor Zijn volk te bidden en te danken. (...) Wij weten allen hoe het leven van ds. Fraanje was. Het was een leven van arbeid en strijd, maar ook een leven dat zijn sterkte vond in Christus. Hij heeft door genade geleerd dat in hem, dat is in zijn vlees, geen goed woonde. Armmakende genade werd hem geschonken, want het zijn arme mensen, die uit Christus leven. (...) Hij is afgelost, God heeft hem welgedaan.'

Namens de kerkenraad voert ouderling H. Goor het woord. Ontroerend zijn de woorden die hij tot de weduwe richt: 'Mevrouw Fraanje, uw man is ingegaan. De smart is groot, maar de blijdschap mocht haar eens overtreffen bij de gedachte dat het slechts een ogenblik is dat u van elkander gescheiden zijt. Wij mogen geloven, dat u hem straks zult volgen. Nog een poosje, en u zult hetzelfde werk doen als uw man, namelijk Jezus Christus, Die het middelpunt der zaligheid is, eeuwig groot maken.'

Woorden van dezelfde strekking klinken op de begraafplaats uit de mond van ds. H. Ligtenberg: 'Nog een ogenblik, mevrouw Fraanje, dan is de strijd gestreden, de loop geëindigd en ook u bent in het hemels vaderland. Veertig jaar hebt gij tezamen mogen leven, lief en leed met elkaar gedeeld, voor elkaar gezorgd en gedragen aan de troon der genade. Houd moed, nog een kleine tijd, en gij zult ingaan in het vaderland daar boven, want de Heere Jezus heeft gezegd: Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt.'

Na het overlijden van ds. Fraanje ontvangt de familie vele blijken van medeleven. Ook vanuit de Amerikaanse en Canadese gemeenten wordt er met hen meegeleefd. In "De Saambinder" van 22 september 1949 wijdt ds. W.C. Lamain zelfs een hele brief aan het overlijden van zijn zielenvriend. 'Met diepe ontroering vernamen wij gistermiddag dat het de

Heere behaagd heeft onze geliefde broeder, ds. Fraanje, uit de strijdende Kerk over te brengen in de triumferende daarboven. (...) Voorwaar een zware slag voor de geliefde betrekkingen van de ontslapen leraar. Neen, het is geen treuren als van degenen die geen hope hebben, verre van dat. Vele klare en heldere bewijzen mochten ook de dierbare betrekkingen ontvangen in het leven van hun geliefde man en vader. Wat wij lezen in Jesaja 43:21: 'Dit volk heb ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen', dat is bevestigd in het leven van hem, die

nu verlost is uit de strijd van het leven en die mocht aankomen in die stad, waar geen vijand ooit meer een pijl zal schieten. (...) Hij mag nu rusten van zijn arbeid. Hij heeft zijn wens verkregen. Geen strijd, geen banden, geen gevangenis, geen twijfel en geen storm meer, maar hij is nu eeuwig thuis, in dat Vaderhuis met zijn vele woningen, om zijn God en Koning eeuwig te prijzen.'

(slot)

Krabbendijke,

J.P. Sinke

BOEKBESPREKING

Meester Van Dam vertelt verder.....

Reeds enige tijd ligt een waardevolle uitgave voor met name onze gezinnen te wachten op een bespreking. Het gaat om 120 verhalen uit de kerkgeschiedenis, die geschreven zijn door de onder ons bekende auteur, broeder H. van Dam, nu woonachtig in Gouda. Hij heeft hierbij de leeftijd vanaf ongeveer tien jaar op het oog. 'Maar ook voor ouderen is het een mooi en leerzaam boek', lees ik op de achterzijde. Wat mij betreft begint u er al wat jonger mee.

Heel wat gewaardeerde publicaties voor onze kinderen en jongeren zagen reeds het licht. Vanuit zijn jarenlange ervaring binnen het basis-onderwijs en als catecheet heeft hij nu deze uitgave verzorgd. In onze Ridderkerkse tijd diende hij de gemeente aldaar als ouderling en mochten we hem van zeer nabij als tweede voorzitter van de kerkenraad meemaken. En vooral ook ons aan hem bijzonder verbonden weten. Zijn bewogenheid met onze jeugd kan u bekend zijn uit zijn andere publicaties. Een voorrecht dat de Heere hem de krachten en gaven in zijn ouderdom geeft, om zo dienstbaar te zijn in de overdracht aan het volgende geslacht. Ook al dient hij nu niet meer in het ambt. Wat een voorrecht om zo te mogen ervaren: 'O God, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen. Daarom ook terwijl de ouderdom en

de grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God, totdat ik dit geslacht verkondige Uw arm, allen nakomelingen Uw macht (Psalm 71: 17 en 18)'. Want zó is het!

Niet minder dan 120 hoofdstukken dus, die elk twee pagina's beslaan. Met bij ieder hoofdstuk een functionele en sprekende kleurenillustratie van Jaap Kramer, die zich ook in deze uitgave zeer verdienstelijk maakt voor het pedagogische doel: de kerkgeschiedenis dichter bij onze kinderen brengen. Hoofdstuk 1 heeft als titel 'Wat is kerkgeschiedenis?'. Daarna lezen we over 'Gaaf dan heen...'. Boven het derde hoofdstuk staat '...in de hele wereld'. En zo gaat meester Van Dam met ons de hele kerkgeschiedenis door. Het is merkbaar dat hij er veel voorbereidend werk voor verricht heeft om een zo historisch en principieel verantwoord 'eindproduct' te leveren, zoals nu beschikbaar is. En dat met liefde tot en bewogenheid met het kindhart. Opa vertelt niet alleen voor zijn eigen kleinkinderen.....Meester Van Dam vertelt ook voor onze kinderen. De neiging moet onderdrukt worden om u hierin mee te nemen en te laten meeluisteren. Zelfs een hoofdstuk over Pascal, dr. H. F. Kohlbrugge en over Abraham Kuyper ontbreekt niet. Belangwekkend zijn hoofdstuk 112 tot 115 over respectievelijk het zendingswerk van de GZB, van de Christelijke Gereformeerde Kerken, van onze zending en de zendingsconfe-

renties – wereldraad van kerken. Er wordt besloten met 'de kerk en de jodenvervolging, het Zionisme, de vervolgde kerk in Oost-Europa en Azië. Met de afronding onder het passende Bijbelwoord 'meer dan overwinnaars'. Dit heeft veel voorstudie van broeder Van Dam gevraagd en hij heeft zich gekwetend van zijn liefdes-taak zoals we dat van hem gewend zijn: aansprekend, verantwoord, eenvoudig en beknopt.

We zijn blij, dat deze uitgave is verschenen. Na alles wat reeds van hem op de markt kwam zoals zijn bekende drie delen Bijbelse Vertellingen. Het is waarschijnlijk wel bekend, dat de kennis van de daden des Heeren in de loop van de geschiedenis veel te wensen over laat. U kent het gezegde mischien wel 'de kerkgeschiedenis leert, dat men van de kerkgeschiedenis niets leert'. Dat is erg! Want niet alleen dat we de daden des Heeren vergeten, maar ook dat we de nuttige lessen eruit niet leren. Kon ik via de ouders de jongste generatie wat meer kennis, ja zelfs liefde tot de kerkgeschiedenis bijbrengen. De God der geslachten en Zijn liefdedienst is het zo waard! Hij betoont immers de onveranderlijkheid van Zijn genadewerk in Christus in de lijn der geslachten. Daarom - al is het eenvoudig - maar wat zou het een voorrecht zijn als onze kinderen dat wat hier geboden wordt zouden weten. Dat zou niet alleen hun historische kennis vermeerderen, maar onder de zegen van de Heere ze te meer verbinden aan de God van de geslachten, Wiens verbondstrouw rust op het late nageslacht. Laten we toch onze ouders mogen aansporen om bij het onderwijzen na de heilsgeschiedenis de kerkgeschiedenis niet te vergeten. De bijbelse opdracht om *in te scherpen* wil zeggen ermee bezig blijven, hoe hard het hart ook is. Blijven voorlezen en herhalen, laten lezen, stimuleren en navragen. Opdat ze niet vergeten. In deze uitgave krijgt u een prachtig en bruikbaar hulpmiddel aangereikt, zowel qua vorm als inhoud. De uitgever zijn we erkentelijk voor dit initiatief. En ons deputaatschap Bijbelverspreiding voor hun steun aan dit project.

Naar aanleiding van: H. van Dam 'Het Woord gaat voort, verhalen uit de kerkgeschiedenis', uitgave van Den Hertog B. V. te Houten, in samenwerking met het deputaatschap Bijbelverspreiding van de Gereformeerde Gemeenten, ISBN 978 90 331 2159 3, 251 pagina's, prijs € 25,90

Van de Vluchtheuvel

De Vluchtheuvel biedt hulp bij psychosociale problemen. Ze gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten. In vier bijdragen worden enkele onderdelen van het werk nader toegelicht. Deze week het laatste deel.

Hulp vragen doe je niet zomaar. Veel mensen beleven het als een hele stap. Toch deden in de achterliggende dertig jaar duizenden mensen een beroep op De Vluchtheuvel, voor huwelijks- en gezinsproblemen, psychisch lijden, eenzaamheid, rouwverwerking, enzovoort.

Moeten we wel of niet om hulp vragen? Of moeten we het toch eerst nog zelf proberen? Veel hulpvragers vragen zich dat af voor ze contact opnemen met De Vluchtheuvel. Dat is te begrijpen, maar hulpverleners vinden het soms jammer dat mensen niet eerder kwamen. Dan was er wellicht meer mogelijk geweest.

Hulp vragen bij De Vluchtheuvel. Hoe gaat dat? Dagelijks is er telefonisch spreekuur tussen 10.00 uur en 12.00 uur. En via de website is aanmelden 24 uur per dag mogelijk. Na aanmelding wordt een formulier toegezonden. Als dit ingevuld retour komt, vindt het eerste (intake)gesprek plaats. Vrijwel altijd op één van de diverse gesprekslocaties: Goes, Dordrecht, Oud-Beijerland, Woerden, Amersfoort, Lelystad of Zwolle.

Ongeveer dertig professionele en betrokken maatschappelijk werkers en psychologen voeren de hulpverleningsgesprekken. Meestal wordt tijdens de intake duidelijk wat nodig en mogelijk is en worden afspraken gemaakt voor het vervolg van de hulpverlening. Een enkele keer is het nodig om door te verwijzen.

Breed hulpaanbod

Voor welke problemen wordt hulp gevraagd? Veel ouders vragen hulp bij de opvoeding en in een aantal gevallen vragen jongeren zelf hulp vanwege de vastgelopen situatie thuis. Ongeveer 25 procent van de hulpvragen betreft overige relatieproblemen, waaronder vooral huwelijksproblematiek. Ook zijn er veel psychische problemen, hulpvragen rond verlies-

verwerking, eenzaamheid en de gevolgen van (seksueel) misbruik. Een opvallend hoog aantal hulpvragen betreft jongeren en jongvolwassenen die kampen met identiteitsvragen (zelfbeeld, onzekerheid, faalangst, minderwaardigheidsgevoelens). Verder wordt door ambtsdragers, leiders van verenigingen en familieleden advies gevraagd in bepaalde zaken.

Hulpverleners vinden het soms jammer dat mensen niet eerder kwamen. Dan was er wellicht meer mogelijk geweest.

Het bieden van professionele hulp bij bovenstaande problemen is de kern-taak van De Vluchtheuvel. Maar De Vluchtheuvel doet meer:

- Specialisatie in psychosociale hulp aan doven en slechthorenden;
- Deskundig schoolmaatschappelijk werk;
- Toerustingsavonden in het kader van huwelijksvoorbereiding;
- Specialisatie jeugdzorg via de SGJ-Toegang;
- Hulp bij seksverslaving door middel van mannengroepen;
- Voorlichting en toerusting voor kerkenraden, vrijwilligersgroepen en gemeenteavonden;
- Gastopvang voor mensen die tijdelijk in een andere omgeving moeten verblijven;
- Uitgeven van brochures over kindermishandeling, seksualiteit en de gevolgen van echtscheiding, enzovoort.

Christelijke hulp

Hulpverleners van De Vluchtheuvel zijn (doorgaans) niet theologisch geschoold. Gesprekken worden niet standaard afgesloten met gebed. Maar wel onderschrijven alle medewerkers van harte de bijbelse uitgangspunten van de organisatie en werken vanuit een christelijk gefun-

deerde en hartelijke bewogenheid. Veel hulpvragen zijn verweven met de godsdienstige beleving. Hierover wordt in de hulpverlening in alle openheid vertrouwelijk gesproken.

De Vluchtheuvel gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten. Daarbij is het uitgangspunt dat pastorale en psychosociale hulp verschillende zaken zijn. Toch zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat blijkt al in de evangeliën. Velen kwamen met hun ziekten, kwalen en tijdelijke noden tot de Heere Jezus en Hij genas hen allen (Matthéüs 14:14). En na de uitstorting van de Heilige Geest werden door de apostelen diakenen aangesteld, die zich speciaal met die zaken binnen de gemeenten bezig hielden (Handelingen 6).

Daarom is christelijke, psychosociale zorg een verantwoordelijkheid van de christelijke gemeente. Dat is de reden dat De Vluchtheuvel dit werk doet vanuit de gemeente, waar nodig en waar mogelijk in goede afstemming en samenwerking met het pastoraat in de plaatselijke gemeente.

Ook buiten de Gereformeerde Gemeenten wordt het werk van De Vluchtheuvel gewaardeerd. Ongeveer 65 procent van de hulpvragers komt uit de Gereformeerde Gemeenten. De overige hulpvragers komen uit andere kerken: de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (8 procent), de Hersteld Hervormde Kerk (9 procent), de Protestantse Kerk in Nederland (7 procent), de Christelijke Gereformeerde Kerken (5 procent) en de Oud Gereformeerde Gemeenten (3 procent). Verder zijn er nog enkele percentages vanuit de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en overige kerken en groeperingen.

Financiën

Ongeveer 65 procent van de exploitatiekosten wordt betaald door de diaconieën van de Gereformeerde Gemeenten. Dit percentage komt overeen met het aantal hulpvragen uit deze gemeenten. Met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk is contractueel vastgelegd dat zij de kosten die worden gemaakt voor geboden hulp aan hun leden, vergoeden. Nieuwe activiteiten en ook een deel van de kerntaak wordt bekostigd via andere kanalen. Dankzij deze inkomsten kan het werk niet alleen worden voortgezet, maar zelfs worden uitgebreid. De Vluchtheuvel heeft een actieve commissie Publiciteit en Fondswerving. Een deel van de inkomsten

komt dan ook uit donaties, giften van particulieren, bedrijven, verenigingen en kerken. Met grote dankbaarheid stellen we vast dat ons werk breed wordt gedragen. Wie zijn bijdrage daaraan wil geven, kan zich opgeven als donateur. U ontvangt dan driemaal per jaar onze Nieuwsbrief. Uiteraard zijn we ook blij met een gift Een jubileumgift misschien? De Vluchtheuvel bestaat 30 jaar! Deze kunt u overmaken op 1328.97.768 t.n.v. Stichting Steunfonds De Vluchtheuvel.

Afhankelijk

Hulpverleners is mensenwerk, met alle beperkingen die daaraan zijn verbonden. Veel hulpvragers worden geholpen, maar niet alle problemen worden opgelost. Wel komen mensen door de gesprekken tot andere inzichten, tot ander gedrag. Er wordt steun geboden en er worden handreikingen gedaan om het leven op orde te brengen.

Dat kunnen we niet in eigen kracht, maar dat doen we in afhankelijkheid van de Heere. Met de bede of de liefde van Christus ons werk zal doortrekken. Zo gaan we, met Gods hulp, verder met datgene wat we al dertig jaar mogen doen: het bieden van christelijke en professionele psychosociale hulp.

De Vluchtheuvel heeft dagelijks spreekuur voor aanmelding en advies. Telefoon: 0348-489999

H. van Groningen, directeur

"Wanneer satans aanvechtingen uw grootste verzoeken zijn, zullen zijn verzoeken u nooit kwaad doen of schaden. Daarom, wanneer dit met u het geval is: weest stil!"

Thomas Brooks

BOEKENNIEUWS



**"Beter dan goud";
door W. Schippers;
uitg. de Ramshoorn, Goes;
ISBN 97890-76466-729;
155 blz.; € 13,95.**

W. Schippers heeft vele boeken geschreven. Zijn eerste boek dateert van 1907, zijn laatste verscheen in 1956. Het boek "Beter dan goud" verscheen voor het eerst in 1921. Nu is een gewijzigde herdruk verschenen.

Schippers schreef dit verhaal op basis van ervaringen van iemand die teruggekomen was van een zoektocht naar goud. Het verhaal gaat over de periode van de goudzoekers in Amerika. De hoofdpersoon, Merkels, komt uit Zeeland. Hij gaat goud zoeken in Californië. Het harde leven van een goudzoeker wordt helder beschreven. Gelukkig zijn

er ook betrouwbare mannen, die Merkels wijzen op Gods Woord. Hij ondervindt verraad en diefstal van zijn goud. Bij het achterhalen van de dief wordt hij zwaargewond. Door zijn vriend, een oude jager, wordt hij gewezen op de verkeerde weg en dat de rust bij God gevonden wordt. Uiteindelijk komt Merkels als een invalide man weer in Nederland aan. Zijn zoon komt de dief later tegen. Uiteindelijk komt de dief en bijna-moordenaar uit Amerika naar Nederland om zijn schuld te belijden en vergeving te vragen. Het goud werd Merkels ontnomen om het goud van Gods Woord te doen schitteren. De boodschap van dit boekje is dat godsvrucht beter is dan goud.

Veenendaal,

D. van Wijngaarden

KERKNIEUWS

■ CLASSICAAL EXAMEN KANDIDAAT G. BREDEWEG

Het classicaal examen van kandidaat G. Bredeweg, die het beroep naar Barneveld-Zuid heeft aangenomen, zal plaatsvinden op **dinsdag 18 augustus** in het

kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Barneveld-Centrum. Aanvang 19.00 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente Ermelo (roepende kerk).

BERICHTEN

■ UITNODIGING ZOMER- CONFERENTIE STUDERENDEN

Het Deputaatschap voor studerenden van de Geref. Gemeenten nodigt alle studenten uit die studeren aan een WO- of HBO-instelling voor een conferentie op vrijdag 11 en zaterdag 12 september a.s. Het thema is 'Calvijn'.

Op vrijdagavond is er een lezing over

'Het leven van Calvijn' door ds. W. Vischer. Daarna zijn er vijf workshops: 'Vreemdelingschap' door dhr. H. van Dam uit Gouda. 'Vertaling van de Institutie' door dr. C.A. de Niet uit Woudenberg. 'Calvijn als exegeet' door dhr. P. van Ojen uit Zeist. 'Calvijn over economische principes'

door prof. dr. Polder uit Woudenberg.
'Calvijn en gemeentezang' door dhr. L.R. Mauritz uit Reeuwijk.
Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking.

Op zaterdagmorgen is er een lezing over 'Calvijn en de uitverkiezing' door ds. J.J. van Ekeveld. Daarna vindt bespreking in groepen plaats.

In het jongerenblad Daniël van 28 augustus 2009 vind je een speciale katern met nadere informatie over het thema van de conferentie.

Plaats: Hogeschool Driestar Educatief, Burg. Jamessingel 2, Gouda. Aanvang vrijdag: 18.30 uur; aanvang zaterdag: 9.45 uur (ontvangst v.a. 9.15 uur).

Er is altijd volop gelegenheid voor onderling gesprek en ontmoeting.

Voor de eerstejaarsstudenten is er vrijdagmiddag om 16.00 uur een aparte bijeenkomst met informatie over de diverse kringen. Ook wordt dan het boekje "Student en kerk" uitgereikt, een handreiking voor (aanstaande) studenten.

Als je het hele programma volgt, vragen we een bijdrage in de kosten van € 10.-. Kom je uitsluitend op vrijdag of zaterdag: € 5,-. Reiskosten boven € 5,- (e.r. met OV-jaarkaart) kun je vergoed krijgen.

Neem voor de overnachting in Gouda zelf een slaapzak en luchtbed mee.

Aanmelden kan tot **7 september**:

- per post gericht aan Deputaatschap Studerenden, p/a KBGG, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, of per e-mail gericht aan conferentie@cbgg.nl

Vermeld daarbij voor welke onderdelen je wilt komen:

- hele conferentie, incl. 1^e jaars
- hele conferentie, excl. 1^e jaars
- vr.mi. 11 sept. (bijeenkomst 1e jaars)
- vr.av. 11 sept.
- overnachting
- za.mo. 12 sept.

Geef ook aan:

- je adresgegevens
- je e-mailadres
- in welke stad je studeert,
- of je aan het HBO of WO studeert en
- in welk jaar je begonnen bent met je studie (bijv. 2007).

Meer informatie over de conferentie kun je vinden op de website: <http://www.studentengg.nl>

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 9 AUGUSTUS 2009

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalst 9.00 en 14.30 uur stud. Baaijens; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 15.00 uur ds. F. Mulder; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Moens; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Golverdingen; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 19.00 uur ds. Silfhout; Boskoop 19.15 uur ds. Van der Net; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 16.00 uur kand. Van Rijswijk; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur

ds. Van Boven; Deventer 15.00 uur ds. Golverdingen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. L. Blok; Drachten 9.30 en 19.00 uur stud. Maljaars; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.30 uur (H.D.) ds. Verschuure en 19.00 uur ds. Kleppe; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. P. Mulder en 18.30 uur ds. Tanis; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 10.00 en 16.00 uur ds. Labee; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. Van Aalst; Ermelo 18.30 uur ds. Schot; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hoogerland; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 15.00 uur kand. Bredeweg; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds.

Driessen; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Groningen 15.30 uur stud. Maljaars; Haamstede 9.00 uur ds. C. Harinck en 11.00 en 18.30 uur stud. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Hoogeveen 15.30 uur ds. P. Mulder; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 uur leesdienst en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 14.00 uur ds. Van Krimpen; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur kand. Bredeweg; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. De Heer; Krabbedijke 9.30 en 18.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 9.30 en 19.00 uur ds. Tanis; Meliskerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Moerkapelle 19.00 uur ds. Clements; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Hakvoort; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterend-Texel (in de Maartenskerk) 11.30 en 16.30 uur ds. Neele; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Hogchem; Opperdoes 19.00 uur ds. Heijkamp; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 14.30 uur stud. Visser; Oudemirdum 9.00 (eigen gemeente), 11.00 (gasten), 14.30 (eigen gemeente) en 18.30 uur (gasten) kand. Boeder; Poederoyen 14.30 uur ds. Karens; Poortvliet 14.30 uur ds. Bakker (H.D.); Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur kand. Van Rijswijk en 14.30 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur leesdienst en 14.30 uur ds. Schreuder; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. Brugge; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. Terlouw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 18.45 uur ds. Kattenberg; Sliedrecht (Middel-diepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur leesdienst; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Sprang-Capelle 18.00 uur stud. Baaijens; Stad aan't Haringvliet 14.30 uur ds. Schipper; Terneuzen 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Melis; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds.

Van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Verweij; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Vlaardingen 19.00 uur kand. Van Rijswijk; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Van Krimpen; Wierden 14.00 (In Herv. Kerk, Hoge Hexel) en 19.00 uur (In Herv. Kerk, Tabor, Wierden) ds. J. Karels; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Meeuse; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. Kattenberg; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 11 AUGUSTUS 2009

Boskoop 19.30 uur ds. De Leeuw; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Visscher; Enter 19.30 uur ds. Labee (In de Ger. Kerk, Rijssenseweg 12); Ermelo 19.30 uur ds. Verweij; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Boven; Oostvoorne 19.30 uur ds. Moens; Opperdoes 19.30 uur ds. Mondria.

■ WOENSDAG 12 AUGUSTUS 2009

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. Mouw; Berkenwoude 19.30 uur ds. Van Belzen; Brakel 19.30 uur ds. De Heer; Drachten 19.30 uur ds. Tanis; Genemuiden 19.30 uur ds. Hakvoort; Goudswaard 19.30 uur ds. Mondria; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. L. Blok; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. Terlouw; Nieuwe Tonge 19.30 uur ds. Sonneveld; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Gunst; Nisse 19.30 uur ds. Bakker; Opheusden 19.30 uur ds. F. Mulder; Rhenen 19.30 uur ds. Joosse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Schot; Soest 19.30 uur ds. Tuinier; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. De Leeuw.

■ DONDERDAG 13 AUGUSTUS 2009

Mijdrecht 19.30 uur ds. Van Boven (GBS); Ouddorp 19.30 uur ds. Moens; Poortugaal 19.30 uur ds. Verschuure; Poortvliet 19.30 uur ds. Karens; Veenendaal 19.30 uur ds. Sonneveld.

NajaarsKORTING Zeeland!
6 pers. bung. 800m van strand.
www.karensrecreatie.nl
T. 033 277 1884

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0118-606707 en www.huizesolagrati.nl.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur Oud. K. Brandemann; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeu-

warden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 17.00 uur ev. J. Witte.

ADVERTENTIES

*Ik zal raad geven,
Mijn oog zal op u zijn.*

Ps. 32 : 8 b

De Heere nam uit ons midden weg mijn lieve man, onze zorgzame vader, groot- en overgrootvader

Jan Hotting

6 december 1919

29 juli 2009

A. Hotting - Kraamer

A. Hoogendoorn - Hotting
D. Hoogendoorn

C.J. Hotting
N.P. Hotting - van Dam

W.J. den Hertog - Hotting
W. den Hertog

J. Hotting
A. Hotting - Klop

Gijs van Gaalenstraat 35
1773 AC Kreileroord

Klein- en achterkleinkinderen

De begrafenis heeft op D.V. 3 augustus plaatsgevonden te Middenmeer.

De kerkenraad van de Ger. Gem. te Opperdoes deelt met droefheid mede dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen onze, oud ambtsdrager

Jan Hotting

in de leeftijd van 89 jaar.

Hij heeft onze gemeente gedurende 37 jaar, met de hem van God geschonken gaven in getrouwheid, als ouderling mogen dienen.

De Heere sterke en vertrooste zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen met dit verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, J.H.J. Hotting voorzitter
D. Hoogendoorn wnd scriba

Slootdorp 29-07-2009

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk - Slikkerveer heeft met leedwezen kennis genomen van het overlijden van zijn oud-ambtsdrager

dhr. A. van der Bijl

Van 1973 tot 2000 heeft hij de gemeente in getrouwheid als diaken mogen dienen.

De Heere gedenke de achtergebleven familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, J. Voorwinden, preses
C.P. Roukema, scriba

Ridderkerk, 27 juli 2009

Geerts
herenkleding

Ambtskleding
Kostuums - 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streepjantons - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g. 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN.
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

Juf zoekt 1 persoons **woonruimte**
in centr. **Barneveld**. M: 0610779485.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begravenissen in Veenendaal,
Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

't Boekenhoekje
Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken	Theologische werken	Cadeau-artikelen
Kinderboeken	Verklaringen van	CD's
Bijbels	Bijbel, Catechismus e.a.	Muziekcassettes
(Statenvertaling)	Levensbeschrijvingen	Bladmuziek
Psalmboeken	Diverse wenskaarten	

Kom gerust eens snuffelen in onze gezellige winkel

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 9.00 u. tot 16.00 u. zaterdag van 9.00 u. tot 13.00 u.
Goudenregenstraat 24 - 2906 CM Capelle a/d IJssel - tel. (010) 442 22 12 - privé (010) 451 28 82

HARKES Persoonlijke zorg voor uw begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Boekenmarkten
Elspeet
D.V. 8 en 15 augustus
Aan de Schapendrift vindt u weer
30 kramen met theologie, jeugd en
kinderboeken. info 0184 - 684808.

J.vr. (24) zoekt, i.v.m. werk,
per 1 oktober 2009 **woonruimte** in
Puttershoek of omgeving.
Tel. 06-23881498.

Kijk op **www.naaatelier-jannie.nl**
voor onze uitgebreide collectie
of bel ons voor een afspraak!

J.W. Petersen-de Langen
Beethovenlaan 54
8071 VL Nunspeet
Tel. 0341-257203

Al aangemeld voor de CGO?

Op 3 september a.s. start de
A- en B-cursus in Gouda en op
5 september in Goes, Dordrecht,
Amersfoort en Rijssen.
We zien uit naar uw/jouw
aanmelding!

Informatie over cursusdata:
www.cgo.nu

Opgave bij:
A.W. Burghout, tel. 0167-573118
email: voorlichting@cgo.nu

CGO
CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Zorg dichtbij

Rotterdam Gouda Veenendaal
Zwijndrecht Gorinchem
Goes

Actief in uw regio!

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Hulshoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG
T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl
Zorg met een eigen kleur

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtsbrek, Krimpenoerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Wij verzorgen alleen begravenissen.

BOEDER SCHERPENZEEL
COMFORT KLEDING

B&S

SERVICE AAN AMBTSKLEDING | ROUWKLEDING
HUIS MOGELIJK | KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL
GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwdelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 17b, Tel. (0418) 65 20 39

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- DWARSFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN
- VIOLLEN

R. MULDER - STAPHORST

06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

begrafenisverzorging Den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.



Geen crematies.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Voor een zorgzame begeleiding

Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koeler
Telefoon: 033 277 0555

Barneveld: Stationsweg 411
3825 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur)
033 277 0555

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Studeren is niet alles

Solidamentum biedt jou naast je studie bezinning op ons staan in de maatschappij, verdieping in Gods Woord en de Formulieren, de kans om veel vaardigheden te leren en vriendschap met HBO en WO studenten met dezelfde achtergrond. Kortom: een oase tijdens je studie!

Waar moet je zijn? D.V. op onze introductiedagen die in de volgende plaatsen gehouden worden:

Barneveld op 4 september

Contact: Ewout van Lagen, barneveld@solidamentum.nl

Ede-Wageningen op 24 augustus (8 september open avond)

Contact: Annemieke Ouwehand, edewageningen@solidamentum.nl

Gouda op 27 augustus

Contact: Gertrude van Woudenbergh, gouda@solidamentum.nl

Rhenen op 28 augustus

Contact: Henriëke Dekker, rhenen@solidamentum.nl

Zwolle op 28 augustus

Contact: Woudiëtte Verboom, zwolle@solidamentum.nl

Meld je aan via genoemde e-mailadressen en kijk op onze website www.solidamentum.nl voor meer informatie over het programma van de introductiedag en de vereniging.

Boekhandel en Antiquariaat De Roo

Ruim assortiment nieuwe en 2^e hands boeken: Theologie (prekenboeken, levensbeschrijvingen, Bijbelcommentaren), Bijbels (sv), kinderboeken en leesboeken. Ook voor uw cd's en kaarten

www.derooboeken.nl

Van Meelstraat 12 3331 KR Zwijndrecht

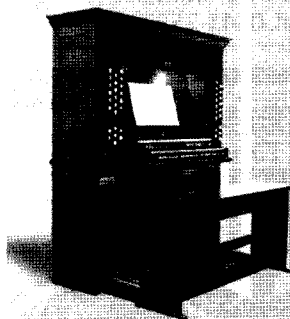
078-6124081

Tevens inkoop/taxatie



maandag gesloten gratis parkeren

Orgelcentrum Andante is dealer van JOHANNUS - MONARKE - CONTENT - EMINENT



ORGELCENTRUM ANDANTE

In onze beide winkels is een ruim assortiment aan bladmuziek in zowel notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Ostadelaan 35, VEENENDAAL

Tel: 0318 - 505063, Fax: 0318 - 505851

Oranjestraat 6, RIJSSEN

Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl

u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS